

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: december-januar 2019/20
Institution	Horsens HF & VUC
Uddannelse	HF2
Fag og niveau	Religion C, Historie B, Samfundsfag C
Lærer(e)	Cathrine Storm Thoft (1a), Bente Bisgaard, Esther Kaaris, Sofie Elise Svinth Vandel
Hold	2a

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Europas historie i lange linjer: særfagligt forløb – historie
Titel 2	Den industrielle revolution og DHO: særfagligt forløb – historie (i samarbejde med dansk)
Titel 3	Hvem er du solidarisk med?: Fællesfagligt forløb
Titel 4	Mellemløbetiden i Tyskland: særfagligt forløb – historie
Titel 5	Det sorte USA: Særfagligt forløb - historie
Titel 6	Tyrkiet: Fællesfagligt forløb

Titel 1	Europas historie i lange linjer - særfagligt forløb - historie
Indhold	<p>Grubb, Ulrik mfl.: "Overblik. Verdenshistorie i Korte træk". Gyldendal 2008. s. 21-89, 102-144:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antikken • Romerriget • Middelalderen • Renæssancen • Reformationen • Opdagelser • Oplysningstid og revolutioner <p>Thidecke, Johnny: Ansigt til ansigt med grækerne: s. 100-105 om Olympiade. M.I. Finley: Kan vi stadig lære af det athenske demokrati? Mogens Herman Hansen: Skal vi have "græsk demokrati" i Danmark?</p> <p>Filmen "Gladiator" fra 2000 instrueret af Ridley Scott + Seneca om Underholdning i arenaen fra hjemmesiden, Verdenshistorien i dansk perspektiv</p> <p>Frederiksen, Peter mfl.: "Grundbog til historie. Verdenshistorien indtil 1750", Systime, 2000:</p> <p>Tekst 11: Perikles om Athens forfatning</p> <p>Frederiksen, Peter mfl.: "Grundbog til historien. Verdenshistorien 1750-1945", Systime, 2000:</p> <p>Tekst 7: Den amerikanske uafhængighedserklæring 1776 Tekst 13: Menneskerettighedserklæringen 1789</p> <p>Filmen: "Kingdom of heaven" fra 2005, instrueret af Ridley Scott. Lars Peter Visti Hansen: Korstogene. Idé og virkelighed, 2004 s. 55-56: Urban den 2. kalder til korstog, 1128</p> <p>Larsen, Henrik Bonne & Smitt, Thorkil: "Introduktion til Historie", Systime 2005, s. 6-14 + 19-21</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 30 lektioner à 55 minutter. Ca. 120 sider
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - Væsentlige begivenheder i Europas historie - Forskellige styreformere gennem tiden - Religiøse og politiske brud i Europas/Danmarks historie.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturmøde og kultursammenstød - Forståelse for kronologi og begyndende kendskab til kildekritisk analyse <p>Kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne læse faglige tekster - Se sammenhænge, årsager og konsekvenser af historiske begivenheder
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/projektarbejde/skriftligt arbejde/gruppearbejde

Titel 2	Den industrielle revolution og DHO - særfagligt forløb – historie (i samarbejde med dansk)
Indhold	<p>Grubb, Ulrik mfl.: "Overblik – Verdenshistorien i korte træk", Gyldendal 2005, s. 124-133. Om den industrielle revolution i England.</p> <p>Imperialismeteorologi fra "Verden før 1914 – I dansk perspektiv" af Bryld. Kipling, Rudyard: "The White man's burden" 1899.</p> <p>Pears' Soap: The White Man's Burden. Reklame fra 1890'erne. AGK-Images/Scanpix</p> <p>Bryld, Carl-Johan: "Danmark – Fra oldtid til nutid", Gyldendal 2005, s. 121-124, 137-144.</p> <p>Frederiksen, Peter: "Grundbog til Danmarkshistorien", Systime 2016, s. 161-163.</p> <p>Tv-udsendelse: "Historien om Danmark – Grundloven, folket og magten" fra DR d. 1. oktober 2017.</p> <p>Grundloven (i uddrag) 1849.</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/grundloven-1849/</p> <p>http://museernepaakanten.dk/da/huse/forsorgsmuseet/arkitektur om fattiggården i Svendborg. Introduktion + afsnit om arkitektur</p> <p>Lars Andersen m.fl: Fokus – fra verdenskrig til velfærd s. 48-49 "Fra fattighjælp til velfærdsstat"</p> <p>Kilde 1: "Reglement for arbejderne i J.G.A. Eickhoffs fabrik" Kilde 2: "To arbejdsulykker"</p> <p>http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/slaget-paa-faelleden-den-5-maj-1872/</p> <p>Louis Pios tale: "Målet er fuldt" fra 1872. Hentet på danmarkshistorien.dk</p>

Film:

"Slagtebænk Dybbøl" fra 2014, instrueret af Klaus Birch

Besøg på Horsens Industrimuseum + museologi-kompendium: Interface s. 1-15 om udstillingsprincipper og kommunikationsstrategier –

Materiale til DHO:

Dansk/Historieopgave inden for dette emne baseret på følgende materiale:

Lejlighederne – levevilkår

Baggrundsmateriale:

Kühle, Ebbe: *Danmark – Historie – Samfund – Hovedfaser i Danmarkshistorien*, 2. udgave, Gyldendal 1994.

Kilder:

Hansen, Jim G.: "Hjemmets arne", Danmarks Industrimuseum på <http://interface.dk/uploads/Sally/Hjemmetsarne.pdf>

Maskinhallen – industrialiseringen

Baggrundsmateriale:

Wiborg, Brian: "Industribyen Horsens", 2007 på

<https://dokodoc.com/industribyen-horsens-af-brian-wiborg-industrimuseet.html>

Bønløkke, Jens m.fl.: *Industrialiseringen i Horsens 1850-1900*, Hestens forlag, Horsens 1983.

Kilder:

Adriansen, Inge m.fl.: *Fokus 2 – kernestof til historie – Fra oplysningstid til imperialisme*, Gyldendal 2009.

Værkstederne – arbejdsvilkår

Baggrundsmateriale:

Hvidt, Kristian: "Arbejderforhold", 2012 på

http://denstoredanske.dk/Danmarkshistorien/Det_folkelige_gennembrud/P%C3%A5_t%C3%A6rskelen_til_det_nye_%C3%A5rhundrede/Industrielt_gennembrud/Arbejderforhold

Burchardt, Jørgen: *Arbejdsmandens historie i 100 år – 1 Fabrik*, Forlaget Fremad, 1982.

Kilder:

	<p>”Lov om Børns og unge Menneskers Arbeide i Fabrikker og fabriksmæssig drevne Værksteder samt det Offentliges Tilsyn med disse, 23. maj 1873”, på http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fabriksloven-af-23-maj-1873/</p> <p>Adriansen, Inge m.fl.: <i>Fokus 2 – kernestof til historie – Fra oplysningstid til imperialisme</i>, Gyldendal 2009.</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 40 lektioner a’ 50 minutter
Særlige fokus punkter	<ul style="list-style-type: none"> - Væsentlige begivenheder i Europas historie - Forskellige styreformer gennem tiden - Religiøse og politiske brud i Europas/Danmarks historie. - Kulturmøde og kultursammenstød - Forståelse for kronologi og begyndende kendskab til kildekritisk analyse <p>Kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne læse faglige tekster - Se sammenhænge, årsager og konsekvenser af historiske begivenheder - At kunne skrive en større opgave, benytte kildekritik og andet teori og formidle fokuseret
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/projektarbejde/skriftligt arbejde/gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 3	Hvem er du solidarisk med?
Indhold	<p>Religion</p> <p>Kernestof:</p> <p>Systimes i-Bog: Kultur og Samfund, Læreplan 2017 af Christina Blach Hansen, Lene Madsen og Sofie Reimick:</p>

Introduktion til arbejde med fællesfagligt emne

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=c1422>

Velfærdsstat og solidaritet under pres

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p357>

Lignelsen om den barmhjertige samaritaner, i Lukasevangeliet kap. 10, vers 25-37

Kurt E. Larsen: af Velfærdsstatens kristne grundlag. Kristeligt Dagblad, 14. oktober 2006.

Hans Peter Sandbech: af Religion vs. videnskab: Næstekærlighed. ateist.dk, 30. april 2017.

Luther, næstekærlighed i Det Nye Testamente og diakoni/filantropi
Baggrundsstof:

<http://luther2017.dk/om-reformationen/hvem-er-martin-luther/>

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p333>

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p332&L=0>

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p334>

Martin Luther: Om et kristenmenneskes frihed. Religionshistoriske værker. Oversat af Carl Frederik Wiwe. iBog©. Systime, 2018.

Luthers Kirkepostil 1522. I: Martin Luther: Kirkepostillen - Bind 1 Vinterdelen. Oversat af Finn B. Andersen. Books on Demand, 2018. s. 22-23.

Powerpoint om hovedlinjer i vesteuropæisk kristendom

Uddrag af Bjergprædiken, Bibelen Matthæusevangeliet, kap. 5, v.21-22, 44-48.

Uddrag af Den barmhjertige samaritaner, Bibelen Lukasevangeliet, kap. 10, v.25-37

Uddrag af Verdensdommen, Bibelen Matthæusevangeliet, kap. 25, v.31-46

Om fjendekærlighed: Lukasevangeliet kap. 6, v. 27-36

Jørgen Vestergaard Jacobsen m.fl.: Filantropi og diakoni, i Kultur-og samfundsfagsbogen, s. 106-109, 2008

Aktuelle fortolkning af næstekærlighedsbuddet

Anna Rask Pedersen: af Buddet om næstekærlighed river i mig, hvis jeg vender ryggen til. kristendom.dk, 23. september 2015.

Anna Rask Pedersen: af Marie Krarup: Den syriske flygtning er ikke min næste. kristendom.dk, 6. oktober 2015.

Morten Kvist: "Den barmhjertige samaritaner er under pres" (uddrag), Kristeligt Dagblad den 2. oktober 2015

Marie Krarup og Lisbeth Zorning: "Det er klamt, at du flasher din næstekærlighed": <https://www.youtube.com/watch?v=GYMnhc6JggM>

Foto: Sille Veilmark: foto af hjemløs, Information den 1. december 2018

Etik og prioriteringer i velfærdsstaten

Lærerproduceret ark om religiøs og verdslig etik.

Baggrundsstof til afsnittet:

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p335&L=0>

Særligt om nytteetik og QALY i sundhedsvæsenet.

Religionsnørden: Benthams model

https://www.youtube.com/watch?v=36Ke8MDO_os

Steen Rasmussen: Julehjælp til muslimer? Hvad ville Jesus have gjort?, 13/12-2017, på www.jv.dk + kommentarkæde hertil

Rasmus Karkov: DF-præst kritik af julehjælp til muslimer strider mod juleevangeliet, 14/12-2017, på www.b.dk

Identitetsdannelse i traditionelle, moderne og senmoderne samfund

Teoriafsnit om religionssociologiske begreber, i Bodil Juncker m.fl.:

Grundbogen til religion C, systime, 2018

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=p143>

Kultur og samfundsfag. En grundbog til kultur – og samfundsfagsgruppen på HF", systime, 2017, i-bog:

identitetsdannelse i traditionelle, moderne og senmoderne samfund:

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p265&L=0>

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p268&L=0>

<https://kulturogsamfund.systime.dk/?id=p269&L=0> de tre:

kulturel og religiøs globalisering i velfærdsstaten

Introduktion til globaliseringsbegrebet i kulturfagsgruppen og i religion:

<https://ks.systime.dk/?id=p124>

Den kulturelle globalisering:

<https://ks.systime.dk/?id=p216>

Metroxpress: "23-årige Aye: SAS vil ikke ansætte mig, fordi jeg bærer tørklæde", 27/4-2017 på <http://news.dk>

Thomas Schütt: "Halalkød ind i valgkampen i Horsens: DF stiller ultimativt krav til ny borgmester", 23/10-2017 på www.hsfo.dk

Den religiøse globalisering:

<https://ks.systime.dk/?id=p217>

Peter Gundelach: Den danske værdiundersøgelse, 2008: uddrag lærerproduceret pptx
"Pjece fra Natkirke i Gellerup", Gellerup Kirke, i Birgit Andersen m.fl.: "Senmoderne religiøsitet i Danmark", afsnittet "Folkekirken og den senmoderne religiøsitet", s. 163-164, systime, 2009
Gellerup Kirke laver natkirke, 27/9-2002 i www.jyllands-posten.dk
Konvertitter i det senmoderne samfund
Teoriafsnit om sociologiske grunde til at blive religiøs, i Bodil Juncker m.fl.: Grundbogen til religion C, systime, 2018
<https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=p134>
Lewis Rambos model til konversion
Spørg mig om alt, DR2, 2016: Om ung Hare Krishna munk supplerende stof
Det Etiske Råd: "Et spil om liv og død", på www.etiskraad.dk
Eksperiment: Hvem går forbi en døende mand: https://www.youtube.com/watch?v=EiS5_oGHZKI
Lignelsen om den barmhjertige samaritaner: <https://www.youtube.com/watch?v=4suerqQrAjk>
Luther i Rom - fra spillefilmen om Luther: <https://www.youtube.com/watch?v=WiSCnZ4wSMo&t=2s>

Samfundsfag:

Systimes i-Bog: Kultur og Samfund, Læreplan 2017 af Christina Blach Hansen, Lene Madsen og Sofie Reimick:

Samfundsfag p131,

Hvem er du solidarisk med? P323, Velfærdsstaten og ulighed P325, Den unikke velfærdsstat P336, Velfærdsstatens forskellige udformninger P337, Velfærdsstatens forskellige udformninger P337, Trusler mod velfærdsstaten P 338, Samfundsfag: Fagets metoder P228

Artikler:

Debat: Skal **pensionsalderen** gøres mere **fleksibel**? , 16. november 2018 Kristeligt Dagblad

Vi er på vej mod velfærdsstaten version 2.0 www.videnskab.dk 6.juni 2017 (<https://videnskab.dk/kultur-samfund/vi-er-paa-vej-mod-velfaerdsstaten-version-20>)

Videoer:

Velfærdsmodeller, restudy.dk.

(https://portal.restudy.dk/video/De_tre_velf%C3%A6rdsmodeller/id/4152/ersionId/2424/educationCategoryId/2)

Forskellige aktuelle nyhedsklip

Historie:

Om udviklingen fra 1849-1933

J. Vestergaard Andersen m.fl.: Kultur-Samfundsfagsbogen (Columbus 2008) s. 77-80

Dokumentarudsendelsen fra DRK 2015: "Der skal ydes før der kan nydes" fra serien, "Ludere, lommetryve og lirekassemand"

<http://museernepaakanten.dk/da/huse/forsorgsmuseet/arkitektur> om fattiggården i Svendborg. Introduktion + afsnit om arkitektur

Dilemmaspelet: *Fattiggård eller fjendeland* – Baseret på kildesamling.

<http://fattiggaardellerfjendeland.dk/#/>

Lars Andersen m.fl: Fokus – fra verdenskrig til velfærd s. 48-49 "Fra fattighjælp til velfærdsstat"

Fra økonomisk krise til den universelle velfærd og nutidens udfordringer:

Socialreformen 1933 i uddrag fra www.Danmarkshistorien.dk

Thomsen, Bente og Hansen, Lars Peter Visti m.fl.: "Overblik – Danmarkshistorie i korte træk", Gyldendal: kapitel 9 om Danmark og verdenskrigene - kanslergadeforliget.

Podcast: *Karoline, journal 5305* fra Politiken d. 13. september 2018 – om Sprogøkvinderne og eugenik – en anden side af socialminister K.K. Steinicke.

Kühle: Forandringer og dilemmaer (Kbh. 2003) s. 60-67 Velfærdsstat i krise?

	<p>TV-udsendelse: DR2: "Husker du – Den store forbrugsfest, 2018.</p> <p><i>Mogens Glistrup sammenligner skattesnydere med jernbanesabotører under besættelsen – Fra TV-programmet "Focus" d. 30. januar 1971.</i></p> <p>Jordskredsvalget 1973 i uddrag fra www.Danmarkshistorien.dk</p> <p>Valgplakater for EF-folkeafstemningen 1972: http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/landmandsliv/</p> <p>Olsen og Olsen: Når lyset bryder frem (Systeme 1981) uddrag af tekst 28 om Thylejr og tekst 49 Hun og Han, tekst 47 No future Frisberg: Kilder til det ny Danmark (Kbh. 1986) tekst 41</p> <p>Politikens podcast fra d. 21. december 2018: "Du lytter til Politiken: Hvordan føles fattigdom i Danmark?"</p> <p>"Dovne Robert" i Aftenshowet på DR1 med Joakim B. Olesen. https://www.youtube.com/watch?v=fAtfA9G9hEI</p> <p>Bryld, Carl-Johan: "Verden efter 1914 - i dansk perspektiv", Systeme, Om globalisering og velfærdsstaten.</p>
Omfang	30 lektioner à 55 minutter, 120 sider
Særlige fokuspunkter	<p>Etik: Kristen etik, verdslig og religiøs etik, nytte- og pligtetik Eleverne har ud fra nutidige problemstillinger arbejdet caseorienteret med etik. I forlængelse af etiske problemstillinger, har vi arbejdet med filantropi og diakoni i en historisk og nutidig kontekst.</p> <p>Introduktion til religionsfaglige begreber: Indefra og udefra, elite og mainstream</p>

Klassen har arbejdet med identitetsdannelse i det traditionelle, moderne og senmoderne samfund med fokus på det senmoderne samfund. Herunder:

- Kulturel og religiøs globalisering
- Giddens: Adskillelse af tid og rum, udlejring af sociale relationer, refleksivitet
- Danskernes forhold til kristendom og religion i det senmoderne samfund

Vi har arbejdet religionssociologisk med konvertitter i det senmoderne samfund: ud fra:

- Lewis Rambos teori om konversion
- Deprivationsteori
- Socialisationsteori
- Teorien om rational choice
- Teorien om søgen efter mening og tilknytning

Samfundsfag:

- politiske beslutninger i Danmark i en global sammenhæng
- velfærdsprincipper, herunder stat, marked og civilsamfund
- sociale og kulturelle forskelle

Historie:

udviklingen af statens forsørgelse og omsorg for borgerne fra 1849 til nutiden. Den økonomiske udvikling og dens betydning for den fremvoksende velfærdsstat. Nutidens udfordringer for velfærdsstaten – Herunder særligt fokus på den dalende solidaritet.

- Velfærdsstatens udvikling
- Opsvinget – de glade 60'ere
- Ungdomsoprør
- Jordskredsvalget
- Brug og misbrug af historien
- Fremskridtspartiet
- EF
- Det senmoderne samfund
- Kontanthjælpsloft
- Ældrebyrde
- Ulighed: Værdigt og uværdigt trængende i dag

	<ul style="list-style-type: none"> • Globalisering og velfærdsstaten under pres - gøre rede for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks historie, Europas historie og verdenshistorien - opnå indsigt i samspillet mellem natur, individ og samfund i et historisk perspektiv - gøre rede for sammenhænge og modsætninger mellem nutidige og historiske samfund - opstille og formidle historiske problemstillinger mundtligt såvel som skriftligt - anvende en analytisk/metodisk tilgang til forskelligartet historisk materiale - dansk historie og identitet - ideologiernes kamp i det 20. århundrede <p>nye grænser og konflikter.</p>
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, virtuel undervisningsmodul, i-bøger, gruppearbejde og individuelle besvarelser.

Titel 4	Mellemlkrigstiden i Tyskland – særfagligt forløb - historie
Indhold	<p>Læreroplæg om vejen til 1. Verdens Krig (PowerPoint) Læreroplæg om den nazistiske ideologi (PowerPoint)</p> <p>Sevaldsen, Jørgen: "Fascismen – Ideologi og begreb" s. 25-26 (uddrag af Mein Kampf om kritik af demokratiet), Gyldendal 1975.</p> <p>Hofer, Walther: "National socialismen – En dokumentarisk fremstilling". Gyldendal, 1978 (uddrag af Mein Kampf; <i>Hitler forklarer førerprincippet og Det tyske folks livsrum ligger mod øst</i>).</p> <p>Frederiksen, Peter: "Det Tredje Rige. Fællesskab og Forbrydelse", Systime 2001, Kap. 6,7, 9 og 13</p> <p>Tekst 1: <i>Versaillestraktaten om Tyskland</i> Tekst 5: <i>Partiprogrammet "De 25 punkter"</i> Tekst 7: <i>Kampen mellem racerne</i> Tekst 8: <i>Førerens autoritet</i> Tekst 16: <i>For fanen vil vi dø</i> Tekst 17: <i>Organisering af Hitler-Jugend</i> Tekst 18: <i>Optagelsesceremoni i Deutsches Jungvolk</i> Tekst 19: <i>De nazistiske førerskoler</i> Tekst 20: <i>Skolesystemet nazificeres</i></p>

	Film: "Napola – Hitlers elite", fra 2004 instrueret Dennis Gansel.
Omfang	20 lektioner a' 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Baggrunden for nazismens fremvækst: Tyskland efter Versailles, nazismen • Tysklands vej til diktatur og ensretning. • Holocaust. • Styreformer i historisk og nutidigt perspektiv. • Hovedlinjerne i europæisk historie fra antikken til i dag. • Ideologiernes kamp i det 20. århundrede. <ul style="list-style-type: none"> • Der er i forløbet arbejdet med at etablere overblik over komplekse sammenhænge, samt arbejdet med analyse/vurdering af ideologisk prægede tekster/propagandamateriale. Desuden har vi arbejdet med spørgsmålet omkring individets betydning for historien. <ul style="list-style-type: none"> • Fokus på kildekritisk analyse
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, par- og gruppearbejde, klassediskussion, oplæg.

Titel 5	Det sorte USA: Særfagligt forløb - historie
Indhold	<p>Historie Hansen, Thor Banke og Sindberg, Andreas Bonne: "USA. Historie, samfund og religion", Systime 2015 – som I-bog - s. 13-83 inkl. kilder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den nye verden • Fra europæiske kolonier til amerikansk føderation • Slaveri og borgerkrig • Black codes • Jim Crowe-perioden <p>Faktalink om Den amerikanske drøm: https://faktalink.dk/titelliste/den-amerikanske-drom</p> <p>Den amerikanske uafhængighedserklæring i uddrag.</p> <p>Filmen "12 Years a Slave" fra 2013, instrueret af Steve McQueen</p>

	<p>Kilder om argumenter for og imod slaveri + definition af slaveri fra Thiedecke, Johnny: <i>SLAVERI – fra oldtid til nutid</i>, Pantheon s. 6-15 + 115-120</p> <p>Martin Luther Kings tale, "I have a dream" hentet fra: https://www.archives.gov/files/press/exhibits/dream-speech.pdf TV-transmission: https://www.youtube.com/watch?v=3vDWWy4CMhE</p> <p>Malcom Xs tale, "The ballot or the bullet" hentet fra: http://www.edchange.org/multicultural/speeches/malcolm_x_ballot.html TV-transmission: https://www.youtube.com/watch?v=7oVW3HfzXkg</p> <p>Film om Childrens March: https://www.youtube.com/watch?v=BT-QkNkMZjk</p> <p>Podcast: "I can't breathe" – en tragedie der ændrede verden. Fra Politiken d. 27. august 2019 om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Broken windows-politikken i New York • Black Power • Black lives matter <p>Hansen, Thor Banke og Sindberg, Andreas Bonne: "USA. Historie, samfund og religion", Systime 2015 – som I-bog - Afsnit 4.4 om sorte i USA: Trayvon Martin vs Zimmerman – om politivold.</p> <p>Childish Gambino musikvideo: <i>This is America</i> https://youtu.be/VYOjWnS4cMY</p> <p>Guardian-artikel om musikvideoen: <i>This is America: the theories behind Childish Gambino's satirical masterpiece</i> fra d. 9. Maj 2018 https://www.theguardian.com/music/2018/may/07/this-is-america-theories-donald-glover-satirical-video-childish-gambino?CMP=Share_iOSApp_Other</p>
Omfang	Anvendt uddannelsestid ca. 20 lektioner a' 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kende til opbygning af en nation og identitetsdannelse - Kende til årsager til konflikter og løsninger - Fokus har været på Den amerikanske drøm, social ulighed og det sorte USA. <p>Kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne sammenligne forskellige kulturer og forklare forskelle

	<ul style="list-style-type: none"> - Overskue udviklingsforløb - Argumentere for et synspunkt - Selv finde materiale - Styrke kildekritiske evner
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/projektarbejdsform/skriftligt arbejde/gruppearbejde

Titel 6	Tyrkiet
Indhold	<p>Religion:</p> <p>Den religiøse praksis Religiøs praksis i Islam: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=p159</p> <p>Obligatoriske ritualer: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=p219</p> <p>Hellige steder: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=p221</p> <p>Gruppearbejde om de 5 søjler ud fra små tekststykker samt powerpoints om pilgrimsfærden og sammenhæng mellem myte og ritual i islam.</p> <p>DR: "Vis mig din tro" (00:28), del 2, 2013 Om den 23-årige muslimske konvertit Michelle, som viser, hvordan hverdagen er for en rettroende muslim.</p> <p>Islams historiske udvikling og de 6 trosartikler</p> <p>Fakta om Islam: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=p157</p> <p>Islams historiske udvikling: https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=p158</p>

Hvad tror muslimerne på?

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=p222>

Powerpoint om Koranen og Hadith; herunder om Koranen i Religionsportalen:

<https://religion.systime.dk/?id=c3472&L=0>

Det islamiske samfundssyn

Det islamiske samfundssyn:

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=p223>

Kan man være muslim i det danske samfund?

<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=p161&L=0>

JP Aarhus 17.04.2005: Pernille Ammitzbøl: "Islam handler om at være et godt menneske"; interview med Bünyamin Simsek.

Powerpoint om sharia og de fire retskoler, samt powerpoint om de fire retninger: fundamentalister, traditionalister, modernister, sekularister

Øvelse med tekstuddrag der placeres i forhold til

Digt citeret af Recep Tayyip Erdogan i en tale i 1997. (*Fra Deniz Kitir, Klassisk og Modernes Islam, Systime 2010*)

Interview med professor dr. Mehmet Görmez, vicepræsident for Direktoratet for Religiøse Anliggender (2008), (*Fra Politiken 6/8 2008*)

Fethullah Gülen: Hen imod en global civilisation med kærlighed og tolerance (2005)

Kilde: Samim Akgönül: "Politiske fredagsprædikener – Tyrkiets officielle islam er politisk", i Kristeligt Dagblads netavis d. 5. maj 2017, <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/politiske-fredagspraedikener-tyrkiets-officielle-islam-er-politisk>, 2,4 s

Islam og den tyrkiske stat - fra Atatürk til Erdogan

Ibog Deniz Kitir m.fl.: Tyrkiet - Historie, samfund, religion, systeme, 2018:

<https://tyrkiet.systime.dk/index.php?id=153&L=0>

Religion i Osmannerriget

Islam og den tyrkiske stat:

<https://tyrkiet.systime.dk/?id=p153>

Horisont: "Vi elsker Erdogan", 2018 (00:23)

Rasmus Fahrenhorff: "5 tiltag fra Erdogan der skal islamisere Tyrkiet", www.kristeligt-dagblad.dk, 20. juni 2018

Tørklædedebat – også i Tyrkiet

IBog Tyrkiet - Historie, samfund, religion:

<https://tyrkiet.systime.dk/?id=p155> , inklusiv følgende tekster:

Videoklip fra TRT Türk. Merve Kavakçı: Yemin ettirilmeyen milletvekili 2. Maj 1999. YouTube, 28. juni 2011, om Kavakci-sagen

Foto af demonstrerende kvinder i Tyrkiet med türban

Koranen om kvinders påklædning: Sura 24, vers 31. I Ellen Wulff: Koranen i ny dansk oversættelse, 2006

Undersøgelse af grunde til ikke at gå med tørklæde og til at gå med tørklæde blandt kvinder i Tyrkiet, Gallup Poll, maj 2017

3 små tekster om tyrkiske kvinders grunde til at gå med tørklæde:

<https://tyrkiet.systime.dk/?id=p159> (ibogen om Tyrkiet)

3 artikler som belyser forskellige grunde til at gå med tørklæde, tekst og fotos:

<http://kvinfol.dk/mode-udfordrer-det-stereotype-billede-af-den-muslimske-kvinde/> (uddrag)

<https://www.religion.dk/billeder/billedserie-kan-du-kende-forskellen-p%C3%A5-muslimske-sl%C3%B8r>

<https://www.dr.dk/nyheder/udland/iranske-maend-iklaeder-sig-hijab-i-protest-og-solidaritet>

Samfundsfag:

Winding: *Basissamf.dk*. Systime, 2013 s. 65-73, 76-78, 81-84 og 91-94 (Kopier)

Tyrkiet – Historie, Samfund, Religion (ibog), Systime, p122, 168, 169, 172, 235, 239, 240, 241 og 242

Artikler:

Tyrkiet tager store skridt væk fra drømmen og EU-medlemskab Politiken
17.4.2018

Fortællingen om den uovervindelige Erdogan er udfordret efter lokalvalg
2.4.2019 Information

Aktuelle nyhedsindslag

Historie:

Faktalink om Osmannerriget: <https://faktalink.dk/titelliste/osma>

Kitir, Deniz og Petersen, Ole bjørn m.fl.: Tyrkiet. Historie, samfund og religion”, Systime 2014. – Som I-bog - s. 8-64 + s. 133-140 (Tyrkiet og EU) + s. 185-192 og s. 196-200 (om Tyrkiet og minoriteter).

- Det Osmanniske rige
- Kemal Atatürk og Tyrkiet
- Fra Atatürk → Menderes → til Erdogan
- Tyrkiet og EU
- Tyrkiet og Minoriteter

Jacobsen, Jørgen Vestergård og Jensen, Anette m.fl.: ”Kultur- og samfundsfagsbogen”, Columbus 2008, s. 16-21 – Om Tyrkiet og de to verdenskrige.

Portrætfilm, ”Atatürk – tyrkernes fader” fra DR2 24/10 2005

Tv-udsendelsen: ”Tyrkiets to ansigter” DR1 d. 24. april.

Politikens podcast: ”Du lytter til Politiken: Hvorfor er der en ny krig i Mellemøsten?” fra d. 11. oktober 2019.

Artiklen, ”Overblik: forstå hvad der sker i Syrien lige nu” fra Politiken d. 17. oktober 2019:

	https://politiken.dk/udland/art7443799/Forst%C3%A5-hvad-der-sker-i-Syrien-lige-nu?shareToken=kZsMzJAAHWtA
Omfang	<p>Religion: 10 moduler á 55 minutter, 52 sider – Historie: 16 lektioner á 55 minutter, 40 sider – Samfundsfag: 13 lektioner á 55 minutter: ca. 45 sider</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Religion</p> <p>Fakta om islam og den historiske udvikling; herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profeten Muhammeds liv og åbenbaringerne, opgør med samtidens polyteisme. Islam som monoteistisk religion. Koranens status i islam. Islams forståelse af sig selv som den endegyldige og sande udlægning af Allahs/Guds åbenbaringer – i forhold til jødedom og kristendom. <p>Islams verdens- og menneskesyn og grundlæggende trosforestillinger i den klassisk islam; herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 6 trosforestillinger • Kilder til islam: Koran, Hadith og Sunna. • De hellige byer Mekka og Medina som axis mundi. • Sharia og retsskolerne. <p>Muslims praksis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 5 søjler. • Sammenhæng mellem myte og ritual i islam, særligt med fokus på pilgrimsfærdens ritualer. <p>Islam i Vesten – med særligt fokus på det senmoderne Danmark</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muslimske grupperinger i nutiden: fundamentalisme, traditionalisme, modernisme, sekularisme • Etnisk muslim (Semsek) samt dansk konvertit (Michelle), som eksempel på forskellige måder at være muslim på i det senmoderne danske samfund <p>Islam og den tyrkiske stat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viden om islams rolle i Tyrkiet - i store træk fra Atatürks reformer til Erdogans tiltag til at islamisere Tyrkiet. Herunder

	<p>viden om Direktoratet for religiøse anliggender og opfattelsen af Tyrkiet som en sekulær republik, der fører en tosidet sekulær politik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskellige opfattelser blandt tyrkerne af Erdogans politik i nutiden, blandt byboer i Istanbul og det østlige landlige Tyrkiet (fundamentalister, modernister, traditionalister, sekularister) <p>Tørklædedebat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viden om tørklædedebatten i Tyrkiet fra 1999 og frem til nutiden, herunder Kavakci-sagen. • Indsigt i kvinders grunde til at bære tørklædet, samt tørklædets mange udtryksmuligheder i nutiden • <p>Læreplanens mål i samfundsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociale og kulturelle forskelle - politiske ideologier - politiske deltagelsesmuligheder, rettigheder og pligter i et demokratisk samfund, herunder ligestilling mellem kønnene - politiske beslutninger - det økonomiske kredsløb, økonomiske mål og økonomiske styringsinstrumenter <p>Historie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kort oversigt over Osmannerrigets historie • Atatürks forandring af Tyrkiet – Kemalisme/europæisering • Menderes og militærets rolle - Militærkup • Erdogans forandring af Tyrkiet – Islamisering, arven fra Osmannerriget og opgør med kemalismen – Forholdet til EU • Tyrkiets minoriteter – armenierne og kurderne • Tyrkiet og kurderne – Syrien nu
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning, gruppearbejde med arbejdsspørgsmål, pararbejde og individuelt arbejde.</p>

[Retur til forside](#)